

Nguyễn thái Hai

Những câu của cô nhân còn lưu truyền đều có nhiều điều ta cần học hỏi. Đúng sai tùy trường hợp, tùy hoàn cảnh và nhất là tùy người sử dụng. Những điều thầy dạy đương nhiên là đúng và thường là lý thuyết trừu tượng, còn học bạn là những thực tế đơn giản, bạn làm được thì ta cũng làm được. Sự học bạn làm tình cảm bạn bè gắn bó nhau hơn, thông cảm cho nhau và quan trọng nhất là nhớ các bài học đó dễ dàng hơn.

Nhờ ở trong Ban Biên Tập (BBT) với trách nhiệm sửa lỗi chính tả chúng tôi được đọc trước bài Tình thầy trò của AH TS Huân và thấy trước hình AH Trần lê Quang, 93 tuổi. Đó là một cụ già phương phi dáng người thon gọn, ngồi ngay ngắn, da có vẻ hồng hào và nhất là đôi mắt tròn đầy nét tinh anh. Mấy hôm sau lại có bài viết của cụ văn phong gọn gàng trong sáng kể về nhiều chi tiết của một thời xa xưa. Hai vợ chồng chúng tôi thật sự ngạc nhiên về sức khỏe và sự minh mẫn của cụ. Trong buổi họp mặt AHCC tại Hoa Thịnh Đốn năm ngoái khi nghe giới thiệu cô Lê sĩ Ngạc: một bà cụ người mảnh mai, đi đứng khoan thai vững vàng, giọng nói rõ ràng. Chúng tôi sững sốt há mồm nhìn cô chăm chăm ngạc nhiên tốt bụng. Ngày tôi vào trường, Thầy đã thuộc lớp thầy già nay tôi đã gần 80 mà sao cô còn khỏe

manh minh mẫn thế. Khoảng ba năm trước tôi có điện thoại hỏi AH NH Tuân một vài chi tiết về một cụ già ở Việt Nam nghĩ rằng có thể cùng khóa với AH Tuân, người mà tôi chỉ thấy hình và nghe danh qua các sinh hoạt của LT. AH Tuân cho tôi một số chi tiết riêng biệt về một số bạn đồng khóa để kiểm tra xem cụ già ấy có biết không, nếu không biết thì không thể cùng khóa được. Các chi tiết này cùng giọng nói sang sảng của AH Tuân đã nói lên sức khỏe và trí óc của AH cũng không khác hai vị kể trên. Tôi định đưa tình trạng của ba vị này vào mục thư tín để xin họ cho chúng ta biết bí quyết sống ra sao để được như vậy. Chưa kịp làm thì có vài sự việc đã và vừa xảy ra thúc đẩy tôi ghi lại bài này.

Khi AH ND Chí cho biết gặp bạo bệnh, bao nhiêu là điện thư với lời lẽ đủ mọi khía cạnh của rất nhiều AH thân sơ, già trẻ, tới tấp bay về đủ nói lên cái chân tình sâu đậm của đại gia đình Công Chánh chúng ta. Rồi LT được thay đổi trưởng ban để AH Chí được yên tâm tĩnh dưỡng. Sinh hoạt của trưởng ban mới và Ban Biên Tập cũ – được tăng cường – vẫn điều hòa y như cũ nói lên đầy đủ sự cảm thông cố hữu của các thành viên, xa gần, đủ mọi lứa tuổi, nhưng BBT vẫn lo âu nạn đói bài. Có ý kiến kêu gọi các lão trọng viết về hưu trí. Các đàn em hoan nghênh, nhưng các bô lão ngại viết về ta – cái ta đáng ghét muôn thuở – đâu

dám viết, vả lại biết gì mà viết. Nửa đời công chức ở quê nhà, nửa đời nơi tưởng là xứ tạm dung nhưng đã thành quê hương mới với bao thủ tục phiền phức của mỗi cơ quan từ liên bang đến các thành phố của nhiều tiểu bang khác nhau v...v...

Tôi thiên nghĩ cái ta chỉ đáng ghét khi ta viết đề đề cao ta, xem ta là trung tâm của thế giới chứ nếu ta ghi lại những kỷ niệm, những hoàn cảnh đặc biệt khi thi hành công tác khi làm việc ở Việt Nam, điều mà thành phần trẻ có thể chưa biết hết, những vụ tai bay vạ gió của thời chiến chinh đã xảy đến cho mình v...v... Đây là một nguồn bài vô tận mà trong một vài LT gần đây đã được một số AH mạnh dạn viết ra. Trong thời gian qua đề tài về du lịch đã được nhiều AH ghi lại với nhiều chi tiết về sinh hoạt, về phong tục lạ kèm theo hình ảnh đẹp đã giúp chúng ta hiểu thêm thế giới. Cảnh trí những quốc gia này cũng sắp bảo hòa vì các hãng tổ chức du lịch thường cho đi qua những nơi tương tự. Tại sao ta không viết về Việt Nam??? Xin đừng nghĩ là chúng ta, người Việt nên đã biết quá nhiều rồi. Tôi không nghĩ như thế. Tôi không nhớ rõ LT nào nhưng có một chị tả lại cái chợ làng quê nhỏ bé của thời chị còn bé tí làm tôi nhớ lại cái chợ mẹ tôi kể cho anh em chúng tôi nghe nơi đó bà đã một thời bán buôn. Mẹ không còn nữa, chợ bây giờ ra sao, nhưng hình ảnh cái chợ đó đã đem lại bao xúc động nơi tôi. Ai ai cũng biết miền Trung “cày lên sỏi đá” để sống nhưng nào ai biết được nỗi đắng cay vất vả, sự lo âu của người nông phu về cái nghiệt ngã của thời tiết khi chưa thu hoạch được mùa màng;

cái đồng bằng sông Cửu Long phì nhiêu với hai mùa nước nổi và ròng, vời nhiều tôm cá ra sao mà đã làm cho người miền Nam — khác hẳn người hai miền Bắc và Trung — sống phóng khoáng, giàu lòng từ bi, mà gia đình chúng tôi, trong lúc vượt biên, đã được họ giúp đỡ tận tình hơn bà con ruột thịt. Những thú vui thời tuổi thơ của mỗi miền đồng quê mà nay có thể đã không còn nữa mà dân thị thành nào biết, những di tích lịch sử ghi công những anh hùng dân tộc mà ta từng nghe danh nhưng không nhớ, hoặc không biết nơi nào. Ta không cần viết dài dòng với chi tiết lịch sử, điều mà ai muốn biết rõ có thể truy cập trên mạng. Những điều ta viết đơn sơ ngắn gọn nhưng đọc giả sẽ nhớ lâu vì tác giả là người ta quen ta biết, còn nhớ bạn là còn nhớ các điều bạn viết. Có nhiều trường hợp khi ta viết về nỗi gian truân của một giai đoạn cuộc đời ta nhưng tình cờ những tình huống đó có thể an ủi bạn ta khi có điểm tương đồng. Bạn ta tưởng họ đã khổ mà trên đời vẫn có người khổ hơn. Cũng có khi mình giải quyết một việc gì, hay chỉ nêu lên một ý kiến rất thông thường mà bạn mình đã rút ra được một điều gì đó giúp họ giải quyết một mớ bòng bong ám ảnh họ đã lâu. Tôi nghĩ đó là phương pháp học bạn rất thiết thực mà chắc hẳn có lần chúng ta đã áp dụng.

Gia đình Công Chánh chúng ta là một tập hợp thật đặc biệt. Thầy của thầy, thầy của bạn, thầy của trò; bạn của thầy, bạn của bạn, bạn của trò; và trò của thầy. Một tập hợp có đẳng cấp, có tôn ty trật tự rõ ràng nhưng cũng là một đám cá mè, nhiều lứa, có thời cùng sinh hoạt thân mật, là thượng cấp / thuộc cấp / bạn bè và nhiều liên hệ khác nữa làm cho cái thân tình sâu sắc hơn. Một tôn chỉ của LT là giúp vui cho nhau, giúp chúng ta hiểu nhau hơn, cảm thấy gần nhau hơn, dễ thương hơn và do đó tình cảm ngày càng gắn bó nhau hơn. Do đó hãy viết cho nhau đọc, ngại viết thì hãy tỏ vài lời ngắn ngủi khen bài này, bài nọ qua phần thư tín để khích lệ nhau và để người trưởng ban cùng BBT mới được an tâm hơn, có nhiều thì giờ suy nghĩ điều mới lạ làm cho LT thêm khởi sắc.